

Калинка Наталія Леонідівна, слухач
Миколаївського регіонального відділення
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат наук з державного
управління, завідувач Миколаївського
регіонального відділення навчально-наукового
інституту № 4 Національної академії
внутрішніх справ *Сірий Ю. М.*

**УКРАЇНСЬКЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ
ЗАКОНОДАВСТВО В РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ, УЧИНЕНИХ МЕДИЧНИМИ
ПРАЦІВНИКАМИ: ПРОБЛЕМИ ДОКАЗУВАННЯ
СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ ТА ПОШУКИ ШЛЯХІВ
ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ**

Національна правова система України (далі – НПСУ) сьогодні є частиною соціальної системи та узагальненням всіх наявних юридичних засобів, що регулюють суспільні відносини і юридичні явища. Творення українських законів, направлене на формування та вдосконалення правових норм, принципів, правосвідомості, юридичних установ, з метою їх європеїзації. Свідченням цьому є прийняття таких нормативно-правових актів як Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, тощо.

Станом на теперішній час, першочерговим завданням в побудові національної правової системи є впровадження в кожную сферу суспільної діяльності інституту верховенства права.

Проте, не секрет, що існують серйозні причини уповільнення процесу утворення нової європейської правової системи. Олігархічні телеканали та інтернет-ресурси невпинно продовжують пропагувати тотальний вплив Російської федерації на євроінтеграцію НПСУ. Але робота Венеціанської комісії все ж таки вказала на внутрішні біди у формуванні українського

законодавства щодо євроінтеграції. При її перевірках впливали недоліки антикорупційного законодавства України.

Не дивлячись на труднощі, з якими ми зіштовхуємося кожного дня у формуванні нової НПСУ, доречно зазначити про позитивні зміни для європейського розвитку України, які визначені законодавцем в Кримінально-процесуальному кодексі, а саме: відмова від процедури повернення кримінальної справи на додаткове розслідування, скасування процедури "приватного обвинувачення", запровадження у кримінальному судочинстві можливості укладення угод між підозрюваним та потерпілим або прокурором, поява слідчого судді, принцип змагальності, тощо.

Проте єдине систематизоване європейське зібрання норм однієї галузі, не може швидко та позитивно удосконалювати НПСУ.

Так, розслідуючи кримінальні провадження, відкриті за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ст. 140 КК України (Неналежне виконання професійних обов'язків медичними працівниками), слідчий має забезпечити виконання усіх завдань кримінального провадження. Стаття 84 КПК України вказує на те, що процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів.

В кримінальному провадженні з правовою кваліфікацією ст. 140 КК України, одним з правових механізмів реалізації вищевказаного, є отримання слідчим комісійних висновків судово-медичних експертиз, направлених на встановлення причинно-наслідкового зв'язку неналежного виконання посадових інструкцій медичним працівником, що спричинило настання тяжких наслідків для потерпілого, або ж – об'єктивного спростування винуватості медичного працівника. На жаль, дослідження, які проводяться комісійно в обласних бюро СМЕ, закріплені законодавчими актами та інструкціями, що унаслідували совкової ідеології. Як приклад – Закон України «Про судову експертизу», 1995 року.

Крім того, медичний працівник, неправомірність дій, якого необхідно доказувати, підпорядковується, як і судово-медичний експерт, Міністерству охорони здоров'я України. Тому слідчому не варто надіятись на об'єктивні, неупереджені висновки експертизи.

Трапляються випадки, коли описова частина судово-медичної експертизи містить відомості, які направлені на дезорієнтацію слідчого у напрямку збирання доказів та сприяють укриттю злочину, а в подальшому – винесенню постанови про заміну кваліфікації кримінального правопорушення. Так, замість ст. 140 ККУ з'являються кримінальні провадження з правовою кваліфікацією ст. 139 ККУ (ненадання допомоги хворому медичним працівником), або ст. 143 ККУ (порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини), або ст. 148 ККУ (підміна дитини), або ст. 166 ККУ (злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування). Зазначена кваліфікація, ініціаторами якої стають судово-медичні експерти, а виконавцями слідчий чи процесуальний керівник, призводить до затягування строків досудового розслідування кримінального провадження, шляхом призначення повторних комісійних судово-медичних експертиз в інших обласних центрах, а іноді – до прийняття рішення в порядку ст. 284 КПК України – закриття кримінального провадження.

Тож ця парадоксальність полягає не лише в наявних корупційних механізмах, але й в суперечності та неузгодженості юридичних засобів НПСУ.

З огляду на вищезазначене, з урахуванням аналізу нормативно-правових джерел, які регламентують кримінальну процесуальну діяльність слідчого у розслідуванні кримінальних правопорушень, доречно висловити деякі судження щодо окремих питань у якісному формуванні нової НПСУ в контексті євроінтеграційних процесів.

Зокрема:

- виведення судово-медичних установ із-під контролю Міністерства охорони здоров'я України;

- нормативно-правові акти про судову медицину, узгодити з Кримінально-процесуальним кодексом України на законодавчому рівні;

- при дорученні розслідування кримінальних проваджень, керівнику органу досудового розслідування неухильно дотримуватися Закону України «Про запобігання корупції»;

- постійно підвищувати рівень кваліфікації слідчих та осіб, які безпосередньо будують нову НПСУ шляхом антикорупційної

державницької кадрової політики, підвищення рівня громадянської позиції, викорінення цензури в телевізійному та інтернет-просторах, конкретизації законодавства, швидкого роз'єднання бізнесу від органів державної влади.